

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Φορμίωνος 83, 161 21 Καισαριανή. Τηλ. 210-72.24.123 FAX 210-72.23.584

(Internet) <http://www.imkby.gr> (e-mail) info@imkby.gr

Ἀριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/71

Ἐν Καισαριανῇ τῇ 27ῇ Ἰανουαρίου 2015

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 148η

Πρός
τούς Πανοσι(ολογι)ωτάτους, Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους
Πρεσβυτέρους,
τόν Ἱεροκέρυκα καί τούς Ἐφημερίους,
τούς Εὐλαβεστάτους Διακόνους
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί,
χαίρετε ἐν Κυρίῳ!

Μεγάλη Τεσσαρακοστή θεωρεῖται στήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας καί συνεπῶς καί τῶν πιστῶν ὅτι εἶναι εὐπρόσδεκτος καιρός γιά νά οἰκιοποιοῦμε καί νά ἀξιοποιήσουμε τήν χάρη πού μᾶς δόθηκε γιά τήν σωτηρία μας.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει τήν ἐπικαιρότητα τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνα τοῦ πιστοῦ πού ὀφείλει νά ἀγωνισθεῖ ὑπενθυμίζοντας τούς λόγους τῆς ἁγίας Γραφῆς «καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καί ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας» (Ἡσαΐας μθ' 8 καί πρὸς Κορινθίους Β' στ' 2).

Ἡ Ἐκκλησία μας μέ τήν ὑμνολογία της καί τά ἱερά κείμενά της προτρέπει καί καλεῖ τούς πιστούς νά ἀγωνισθοῦν πνευματικά κατὰ τήν διάρκεια τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

Στήν ὀπισθάμβωνο εὐχή τῆς Προηγιασμένης πού βρίσκεται στόν Βερβερινό Κώδικα (336) ἀναφέρεται ὅτι ὁ Θεός προόρισε τίς ἅγιες ἡμέρες τῆς νηστειῶν γιά τήν κάθαρση καί τήν σωτηρία τῶν ψυχῶν μας.

«Ἡ ἐλπίς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς, ὁ Θεός, ὁ προορίσας τὰς ἀγίας σου ἡμέρας τῶν νηστειῶν διὰ τε τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν καὶ εὐαγγελιστῶν καθάρσεως καὶ σωτηρίας εἶναι πρόξενος· καταξιώσον καὶ ἡμᾶς ἅπαντας τὸν δρόμον τῆς νηστείας εὐαρέστως ἐπιτελέσαι, τὴν πίστιν ἀκλινῇ διατηρῆσαι καὶ τὰς θείας σου ἐντολὰς ἀμέμπτως μέχρι τέλους φυλάξαι· ἄγγελον δὲ εἰρήνης ἐντεῖλαι διατηρεῖν τὰς εἰσόδους ἡμῶν καὶ ἐξόδους καὶ τὰ διαβήματα ἀσφαλίζειν καὶ κατευθύνειν εἰς ὁδοὺς δικαιομάτων σου, προσδεχόμενος καὶ τὸν τῆς νηστείας καὶ γονυκλισίας ἡμῶν ἅγιον καιρόν, ἀνταμειβόμενος ἡμᾶς ἐν εὐλογίαις πνευματικαῖς καὶ ἀγαθαῖς δωρεαῖς. Ὅπως παρὰ σοῦ ἐλέους τυχόντες, δόξαν σοι ἀναπέμπωμεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων».

Συγκεκριμένα ἀναφέρονται οἱ στόχοι τῶν ἀγώνων τῶν πιστῶν αὐτῆς τῆς περιόδου:

α' Νά μᾶς ἀξιώσει νά ἐπιτελέσουμε εὐαρέστως τὸν δρόμο τῆς νηστείας καὶ νά ὀλοκληρώσουμε ἀξίως τὸν ἀγώνα μας.

Πολλοὶ ἀρχίζουν νά νηστεύουν καὶ νά ἐπιτελοῦν καὶ ἄλλα πνευματικὰ παλαίσματα ἀλλὰ κουράζονται καὶ διακόπτουν τὸν ἀγώνα τους. Δέν ὀλοκληροῦν τὴν προσπάθειά τους.

Ἡ ἐγκατάλειψη αὐτῇ ὀφείλεται ἀσφαλῶς σέ πολλές αἰτίες καὶ στὸν πόλεμο τῶν πειρασμῶν πού ἐγείρει ὁ ἀντίδικός μας διάβολος γιὰ νά ματαιώσει κάθε πνευματικὴ ἐπιδίωξή μας.

Γι' αὐτό ὁ ἀπόστολος Παῦλος συνιστᾷ στοὺς πιστοὺς νά ὀπλισθοῦν μέ τὰ ὅπλα τοῦ ἁγίου Πνεύματος, πού εἶναι οἱ ἀρετές γιὰ νά ἀποκρούσουν τίς μεθοδεῖες τοῦ διαβόλου.

«Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου· ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησέσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεφυρωμένα σβέσαι· καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὅ ἐστι ρῆμα Θεοῦ, διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως, προσευχόμενοι ἐν

παντὶ καιρῷ ἐν Πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων» (πρὸς Ἐφεσίους στ' 11-18).

Δηλαδή: «Ντυθεῖτε μέ τήν πανοπλία πού δίνει ὁ Θεός, γιά νά μπορέσετε ν' ἀντιμετωπίσετε τά τεχνάσματα τοῦ διαβόλου. Γιατί δέν ἔχουμε νά παλέψουμε μέ ἀνθρώπους ἀλλά μέ ἀρχές καί ἐξουσίες, δηλαδή μέ τούς κυρίαρχους τοῦ σκοτεινοῦ τούτου κόσμου, τά πονηρά πνεύματα πού βρίσκονται ἀνάμεσα στήν γῆ καί στόν οὐρανό. Γι' αὐτό φορέστε τήν πανοπλία τοῦ Θεοῦ, ὥστε νά μπορέσετε νά προβάλετε ἀντίσταση, ὅταν ἔρθει ἡ ὥρα τῆς σατανικῆς ἐπιθέσεως. Λάβετε κάθε ἀπαραίτητο μέτρο γιά νά μείνετε ὡς τό τέλος σταθεροί στήν θέση σας. Σταθεῖτε, λοιπόν, σέ θέση μάχης· ζωστεῖτε τήν ἀλήθεια σάν ζώνη στήν μέση σας· φορέστε σάν θώρακα τήν δικαιοσύνη. Γιά ὑποδήματα στά πόδια σας βάλτε τήν ἐτοιμότητα νά διακηρύξετε τό χαρούμενο ἄγγελμα τῆς εἰρήνης. Ἐκτός ἀπ' ὅλα αὐτά, κρατᾶτε πάντα τήν πίστη σάν ἀσπίδα, πάνω στήν ὁποία θά μπορέσετε νά σβήσετε τό φλογισμένα βέλη τοῦ πονηροῦ. Ἡ σωτηρία ἃς εἶναι περικεφαλαία σας, καί ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἡ μάχαιρα πού σᾶς δίνει τό Πνεῦμα. Προσεύχεστε συνεχῶς καί ἀπευθύνετε τά αἰτήματά σας σέ κάθε περίσταση πρὸς τό Θεό, ὁδηγημένοι ἀπό τό ἅγιο Πνεῦμα του. Νά εἴστε ἀγρυπνοί καί νά μὴν παύετε νά προσεύχεστε γιά ὅλον τό λαό τοῦ Θεοῦ».

Γιά τήν ὁλοκλήρωση ἀξίως τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνα ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπισημαίνει ὅτι γιά τά ἐπιβραβευθεῖ ὁ ἀγώνας τοῦ πιστοῦ πρέπει νά διεξαχθεῖ νομίμως «ἐάν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται, ἐάν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ» (πρὸς Τιμόθεον Β' γ' 5).

β'. Νά διατηρήσουμε τήν πίστη ἀκλινῇ.

Ἡ πίστη εἶναι τό πολυτιμότερο ἀγαθό. Αὐτὴ μᾶς ἐπιτρέπει νά παρουσιάσθουμε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ γιά νά ζητήσουμε τήν πνευματικὴ ἀποκατάστασή μας. Γι' αὐτό μεριμνοῦμε ἐπισταμένως ὥστε ἡ πίστη μας νά μὴ μειωθεῖ, νά μὴ ἐξαλειφθεῖ, νά μὴ παρεκκλίνει. Ὅφειλουμε νά διατηροῦμε τήν πίστη ἀκέραιη, ἀνόθευτη, ἀναλλοίωτη ἐφ' ὅσον ἀποτελεῖ προϋπόθεση τῆς σωτηρίας μας κατὰ τόν λόγο τοῦ Κυρίου μας «ὁ πιστεύσας σωθήσεται» (Μάρκου ιη').

Τήν πίστη ἀπειλοῦν οἱ πλάνες πού γεννοῦν τήν ἀμφιβολία καί τήν ἀπόρριψή της.

Οἱ πειρασμοὶ τῆς ζωῆς προκαλοῦν ἐπίσης ἀμφιβολίες γιά τήν ἀγαθότητα, τήν πιστότητα καί τήν δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ.

γ'. Νά τηρήσουμε τίς θεῖες ἐντολές ἀμέμπτως μέχρι τέλους.

Οἱ ἐντολές τοῦ Θεοῦ δόθηκαν στόν ἄνθρωπο γιά νά τοῦ θυμίζουν τό θέλημα Του. Λέγονται θεουργές, ἐπειδὴ ὅταν τηροῦνται κάνουν τόν ἄνθρωπο Θεό.

δ'. Νά καθαρίσουμε τίς ψυχές καί τά σώματά μας.

Ἡ περίοδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς μᾶς βοηθεῖ νά καθαρίσουμε τίς ψυχές καί τά σώματά μας ἀπό τόν ρύπο τῶν παθῶν τῆς ἁμαρτίας.

Ὁ Κύριος ζητεῖ οἱ μαθητές Του νά εἶναι καθαροί καί ἀπαλλαγμένοι ἀπό κάθε κηλίδα.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος προτρέπει «καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ» (πρὸς Κορινθίους ζ' 1).

Ἡ ψυχὴ μας ὅταν παύσει νά ἐνεργεῖ κατὰ φύσιν, ὅπως τὴν δημιούργησε ὁ Θεός, τότε ἀσθενεῖ. Ἡ ἁμαρτία ἀποτελεῖ ἄρρώστια τῆς ψυχῆς. Τά πάθη εἶναι «ψυχῆς νόσοι» (Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως, Προτρεπτικός 11 ΒΕΠΕΣ 7, 74).

Γράφει ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ ὁμολογητής: «Ψυχῆς ἐστὶν ἀκαθαρσία τὸ μὴ ἐνεργεῖν κατὰ φύσιν. Ἐκ τούτου γὰρ τίκτονται τῷ νῶ οἱ ἐμπαθεῖς λογισμοί. Τότε γὰρ κατὰ φύσιν ἐνεργεῖ ὅταν αἱ παθητικαὶ αὐτῆς δυνάμεις, ὁ θυμὸς λέγω καὶ ἡ ἐπιθυμία ἐν τῇ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν αὐτοῦ νοημάτων προσβολῇ, ἀπαθεῖς διαμένωσιν».

Δηλαδή: «Ἀκαθαρσία τῆς ψυχῆς εἶναι νά μὴν ἐνεργεῖ κατὰ φύσιν. Διότι ἀπὸ αὐτοῦ γεννιοῦνται στὸν νοῦ οἱ ἐμπαθεῖς λογισμοί. Τότε πράγματι ἡ ψυχὴ ἐνεργεῖ κατὰ φύσιν, ὅταν οἱ παθητικὲς δυνάμεις - ἐννοῶ τὸ θυμικὸ καὶ ἡ ἐπιθυμία - στήν προσβολή πού δέχονται ἀπὸ τά πράγματα καὶ ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς πού σχετίζονται μέ αὐτά, παραμένουν ἀπαθεῖς» (Κεφάλαια περὶ ἀγάπης Γ' ἑκατοντάδα, 35, Φιλοκαλία τ. Β' σελ. 81).

Πῶς λοιπὸν μποροῦμε νά ἀγνίσουμε τὴν ψυχὴ μας; Νά τὴν ἐλευθερώσουμε ἀπὸ τὴν δυναστεία τῶν παθῶν; Νά τὴν κρατήσουμε ἔτσι, ὥστε νά ἐνεργεῖ πάντοτε κατὰ φύσιν;

Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ ὁμολογητής ἀπαντᾷ: Μέ τίς ἀρετές σωματικὲς καὶ ψυχικὲς.

Μέ ποιές ἀρετές θά ἐξαγνίσουμε τίς δυνάμεις τῆς ψυχῆς; Τό λογιστικὸ μέ τὴν ἀνάγνωση, τὴν πνευματικὴ θεωρία καὶ τὴν προσευχή. Τό θυμικὸ μέ τὴν ἀγάπη πού ἀντίκειται στό μῖσος καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸ μέ τὴν σωφροσύνη καὶ τὴν ἐγκράτεια.

ε'. Νά νεκρώσουμε τά πάθη τῆς ἁμαρτίας.

Στὴν νέκρωση τῶν παθῶν πού πληγώνουν τὴν ψυχὴ καὶ ἀκυρώνουν τὴν σωτηρία στοχεύει ἡ πνευματικὴ πάλη κατὰ τὸ ἀποστολικό:

«Οἱ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις» (πρὸς Γαλάτας ε', 24).

Στήν νέκρωση αὐτή ἀναφέρεται ὁ ἀπόστολο Παῦλος:

«Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρία, δι' ἧς ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας, ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν αὐτοῖς· νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν· μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, ὅπου οὐκ ἔστι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός. Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς ἐάν τις πρὸς τινὰ ἔχῃ μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς· ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἣτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε· ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ. καὶ πᾶν ὅ,τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ» (πρὸς Κολοσσαεῖς γ' 5-17).

Δηλαδή: «Ἀπονεκρώστε, λοιπόν, ὅ,τι σᾶς συνδέει μὲ τὸ ἁμαρτωλό παρελθόν: Τὴν πορνεία, τὴν ἠθικὴ ἀκαθαρσία, τὸ πάθος, τὴν κακὴ ἐπιθυμία καὶ τὴν πλεονεξία, πού εἶναι εἰδωλολατρία. Γιὰ ὅλα αὐτά θά πέσει ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ πάνω σ' ἐκείνους πού δέν θέλουν νά πιστέψουν. Σ' αὐτούς ἀνήκατε ἄλλοτε κι ἐσεῖς, ὅταν αὐτά τὰ πάθη δυνάστευαν τὴν ζωὴ σας. Τώρα ὅμως πετάξτε τα ὅλα αὐτά ἀπὸ πάνω σας· τὴν ὀργή, τὸ θυμό, τὴν πονηρία, τὴν κακολογία καὶ τὴν αἰσχρολογία. Μὴν λέτε ψέματα ὁ ἓνας στὸν ἄλλο, ἀφοῦ βγάλατε ἀπὸ πάνω σας τὸν παλιό ἁμαρτωλό ἑαυτό σας μὲ τίς συνήθειές του, καὶ ντυθήκατε τὸν καινούργιο ἄνθρωπο, πού ἀνανεώνεται συνεχῶς σύμφωνα μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ δημιουργοῦ του, ὥστε μὲ τὴν νέα ζωὴ του νά φτάσει στὴν τέλεια γνώση τοῦ Θεοῦ. Σ' αὐτὴ τὴν νέα κατάσταση δέν ὑπάρχουν πιά ἐθνικοὶ καὶ Ἰουδαῖοι, περιτμημένοι κι ἀπερίτμητοι, βάρβαροι, Σκύθες, δοῦλοι, ἐλεύθεροι· τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὅλα καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι σέ ὅλα. Ὡς ἐκλεκτοί, λοιπόν, τοῦ Θεοῦ, ἁγιασμένοι καὶ ἠγαπημένοι του, ἀποκτῆστε φιλευσπλαχνία, καλοσύνη, ταπεινοφροσύνη, πραότητα, μακροθυμία. Νά ἀνέχεστε μὲ ὑπομονή ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, καὶ νά συγχωρεῖτε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, κάθε φορά πού δημιουργοῦνται παράπονα

ανάμεσά σας. Όπως ό Χριστός σᾶς συγχώρησε τά παραπτώματα, ἔτσι νά κάνετε κι ἐσεῖς μεταξύ σας. Πάνω ἀπ' ὅλα, νά ἔχετε ἀγάπη, πού εἶναι ό σύνδεσμος ὅλων καί ὁδηγεῖ στήν τελειότητα. Ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, στήν ὁποία ἔχετε κληθεῖ ὅλοι σάν ἓνα σῶμα, ἅς κατευθύνει τίς καρδιές σας. Γιά ὅλα νά εὐγνωμονεῖτε τό Θεό. Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ, μέ ὅλο τόν πλοῦτο του, ἅς μένει μόνιμα ἀνάμεσά σας. Κι ἔτσι, νά διδάσκετε καί νά συμβουλευέτε ό ἓνας τόν ἄλλο μέ σοφία. Νά ψάλλετε μ' εὐγνωμοσύνη στόν Κύριο ἀπό τήν καρδιά σας ψαλμούς, ὕμνους κι ᾠσματα πού ἐμπνέει τό ἅγιο Πνεῦμα. Καθετί πού λέτε ἢ κάνετε ἅς γίνεται στό ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, κι ἔτσι νά εὐχαριστεῖτε διά τοῦ Χριστοῦ τόν Θεό Πατέρα».

στ'. Νά ζήσουμε μέ ἐλπίδα ἀναστάσεως καί ζωῆς αἰωνίου.

Όλα τά πνευματικά παλαίσματα στηρίζουν τήν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως πού ἀποτελεῖ νίκη κατά τοῦ θανάτου καί τῆς ἁμαρτίας, κατά τό ἀποστολικό «τὰ γάρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν» (πρός Ρωμαίους στ' 23).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξηγεῖ ὅτι ἡ ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς στηρίζεται στήν ἀγάπη καί στήν εὐσπλαγχία τοῦ Θεοῦ πού μᾶς ἔσωσε μέ τό ἀπολυτρωτικό ἔργο τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Παῦλος, δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰώνιων» (πρός Τίτον α' 1-2).

Δηλαδή: «Ὁ Παῦλος δοῦλος τοῦ Θεοῦ, πού μέ ἔστειλε ὁ Ἰησοῦς Χριστός, γιά νά διακηρύττω σ' ἐκείνους πού διάλεξε ὁ Θεός τήν πίστη καί τήν ἐπίγνωση τῆς ἀλήθειας πού ὁδηγεῖ στήν εὐσέβεια».

«Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου (πρός Τίτον γ' 5-7).

Δηλαδή: «Μᾶς ἔσωσε, ὄχι γιά τά καλά ἔργα πού τυχόν κάναμε ἐμεῖς, ἀλλά γιατί μᾶς σπλαχνίστηκε. Μᾶς ἔσωσε μέ τό βάπτισμα τῆς ἀναγεννήσεως καί τῆς ἀνανεώσεως πού χαρίζει τό ἅγιο Πνεῦμα, πού τό σκόρπισε πλούσια πάνω μας διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Σωτήρα μας, γιά νά δικαιωθοῦμε μέ τήν δική Του χάρη καί νά κληρονομήσουμε τήν αἰώνια ζωή, πού προσδοκοῦμε».

ζ'. Νά προσκυνήσουμε ἀκατακρίτως τήν ἁγία Ἀνάσταση.

Ὁ πιστός ἐορτάζοντας τήν ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐορτάζει καί τήν δική του ἀνάσταση, τήν δική του νίκη κατά τῆς ἁμαρτίας καί τῶν παθῶν.

ΜΕΡΟΣ Β'

Θά ἐπαναλάβουμε τίς ὁδηγίες πού ἔχουμε δώσει μέ παλαιότερες Ἐγκυκλίους μας γιά τήν ἐκτέλεση τῆς πνευματικῆς διακονίας αὐτή τήν περίοδο πού συνοψίζονται στά ἑξῆς.

1. Γιά τήν θεία Λατρεία

α'. Ἱερές Ἀκολουθίες τοῦ Νυχθημέρου

Ὁφείλετε νά τελεῖτε ἀνελλιπῶς καί ἐπιμελῶς ὅλες τίς Ἱερές Ἀκολουθίες τοῦ Ὁρολογίου Προγράμματος, κατά τήν παραδεδομένη τάξη τῆς Ἐκκλησίας μας. Τό πρωί τελοῦνται ἀλληλοδιαδόχως τό Μεσονυχτικό, ὁ Ὅρθρος. οἱ Ὑῤρες καί ὁ Ἑσπερινός. Τό ἀπόγευμα τελεῖται τό Μέγα Ἀπόδειπνο. Τήν πρώτη Ἑβδομάδα στήν ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἀποδείπνου ψάλλεται τμηματικά ὁ Μέγας Κανόνας τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης καί διαβάζονται καί οἱ καθιερωμένες εὐαγγελικές περικοπές. Ὑπενθυμίζουμε τήν ἐντολή μας, ὅτι τίς Ἱερές Ἀκολουθίες, Ὅρθρινές καί Ἑσπερινές, πρέπει νά τελοῦν ἀπαραιτήτως ὅλοι οἱ Ἐφημέριοι, ἐκτός ἐκείνων οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται σέ διατεταγμένη ὑπηρεσία.

β'. Προηγιασμένες

Κάθε ἑβδομάδα θά τελοῦνται στίς Ἑνορίες, οἱ προβλεπόμενες ἀπό τό «Τυπικόν» Προηγιασμένες· κάθε Τετάρτη ἑσπερινή, κάθε Παρασκευή πρωϊνή. Ἐπειδή οἱ Ἑνορίες ἔχουν πολλά σχολεῖα πού ζητοῦν νά ἐκκλησιαστοῦν, διευκρινίζουμε, ὅτι ἀπό τό «Τυπικόν» ἐπιτρέπεται νά τελοῦνται Προηγιασμένες καί τίς ἄλλες ἡμέρες τῆς ἑβδομάδας, τηρουμένων κατά τά λοιπά τῶν γνωστῶν προϋποθέσεων.

Προηγιασμένη θά τελεσθεῖ κατά τό «Τυπικόν» καί τήν Καθαρά Τρίτη, 24η Φεβρουαρίου ἑορτή τῆς α' καί β' εὐρέσεως τῆς τιμίας κάρας τοῦ Τιμίου Προδρόμου καί τήν 9η Μαρτίου μνήμη τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων.

γ'. Χαιρετισμοί πρὸς τήν Θεοτόκο

Τό ἑσπέρας τῆς Παρασκευῆς τῶν πέντε πρώτων ἑβδομάδων τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς τελεῖται ἡ ἀκολουθία τοῦ Μικροῦ Ἀποδείπνου μετά τῶν Χαιρετισμῶν τῆς Θεοτόκου, ὅπως προβλέπεται ἀπό τό «Τυπικόν» τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ὁμοίως μπορείτε νά τελεῖτε διπλές Ἀκολουθίες τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς ἐξυπηρέτηση τῶν ἡλικιωμένων, τῶν ἐργαζομένων καί τῶν σχολείων.

δ'. Ὁ Μέγας Κανόνας

Κατά τό διανυόμενο ἔτος ὁ Μέγας Κανόνας πού ψάλλεται τήν Τετάρτη τῆς Ε' Ἑβδομάδας συμπίπτει μέ τήν ἑορτή τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου 25ῃ Μαρτίου.

Κατά τήν πρόνοια τοῦ «Τυπικοῦ» μέ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τό ἑσπέρας τῆς Τετάρτης 25ῃς Μαρτίου θά ψαλεῖ ὁ Ἑσπερινός τῆς ἀποδόσεως τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καί ἀκολουθῶς τό Μικρό Ἀπόδειπνο μέ τόν Μεγάλο Κανόνα.

Τό πρωί τῆς Πέμπτης τῆς 26ῃς ὁ Ὅρθρος, οἱ Ὑμνοι καί ἡ Προηγιασμένη
ε'. Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου

Ἐπισημαίνουμε, ὅτι ἀπό τό «Τυπικόν» προβλέπεται τίς πέντε Κυριακές τῶν Νηστειῶν νά τελεῖται ἡ θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Ἡ Λειτουργία αὕτη ἐκφράζει μέ ἄριστο τρόπο τήν θεολογία τῆς Ἐκκλησίας μας καί τό βίωμα τῆς πιστεύουσας κοινότητος, πού προσφέρει τήν ἀναίμακτη θυσία. Τά νοήματά της ὑψηλά. Ἡ φράση της τέλεια. Τό ὕφος της κατανυκτικό καί θεοπρεπές. Εἶναι διδακτική καί ὁδηγοῦσα τίς ψυχές στόν θρόνο τοῦ Θεοῦ Πατέρα. Γι' αὐτό πρέπει νά τήν τελεῖτε μέ κατάνυξη, ἱεροπρέπεια καί ἐπιμέλεια. Οἱ νεώτεροι ἐξασκηθῆτε ἀναγιγνώσκοντες τίς εὐχές της κατ' ἰδίαν πρίν τήν τελέσετε.

Ὅμοίως καί τά ψαλτά μέρη της εἶναι μοναδικά. Οἱ ἱεροψάλτες πρέπει νά ψάλλουν τά καθιερωμένα μέλη κατὰ τήν μουσική παράδοση.

στ'. Θεία Λειτουργία κατὰ τά Σάββατα

Δέν θά παραλείψετε κάθε Σάββατο νά τελεῖτε τήν θεία Λειτουργία κατὰ τό πρόγραμμα.

ζ'. Οἱ Κατανυκτικοί Ἑσπερινοί

Τό ἑσπέρας τῶν Κυριακῶν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς θά τελοῦνται στίς Ἑνορίες, κατὰ τό «Τυπικόν», οἱ Κατανυκτικοί Ἑσπερινοί.

Στόν Μητροπολικό Ἱερό Ναό τοῦ ἁγίου Νικολάου Καισαριανῆς θά τελεσθοῦν κατὰ τήν ἐκκλησιαστική τάξη οἱ ἕξ (6) Κατανυκτικοί Ἑσπερινοί, τίς Κυριακές τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς μέ χοροστασία μας. Μετά τόν Κατανυκτικό Ἑσπερινό θά ἀκολουθεῖ ἡ καθιερωμένη ἑσπερινή ὁμιλία μας. Τά θέματα πού θά ἀναπτύξουμε θά εἶναι οἱ τελευταῖοι διάλογοι τοῦ Κυρίου μας πρό τοῦ Πάθους Του, πού διεξήχθησαν δημοσίᾳ στόν Ναό.

Τά ἰδιόμελα τροπάρια τῶν Κατανυκτικῶν Ἑσπερινῶν προβάλλουν διάφορα θέματα τῆς πνευματικῆς ζωῆς πού βοηθοῦν τούς πιστούς νά ἀγωνισθοῦν πνευματικά.

Τὴν Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς τό ἰδιόμελο ἀναφέρεται στήν μετάνοια.

Τὴν Πρώτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν στήν ἐλεημοσύνη.

Τὴν Δευτέρα Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν στήν ὀλέθρια διακοπὴ τῆς κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεὸ Πατέρα.

Τὴν Τρίτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν στήν ταπείνωση.

Τὴν Τετάρτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν στήν δύναμη τῆς νηστείας πού ἐπισπᾶ τὴν φιλανθρωπία του Θεοῦ.

Τὴν Πέμπτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν στίς ἀρετές τῆς καρτερίας στούς πειρασμούς καί στήν μακροθυμία.

Στούς Κατανυκτικοὺς Ἑσπερινοὺς θά εἴσθε ὅλοι παρόντες. Θά λαμβάνουν μέρος οἱ καθοριζόμενοι Πρεσβύτεροι γιά κάθε Κατανυκτικό Ἑσπερινό καί οἱ Διάκονοι. Ἐπίσης τοὺς Χορούς τῶν ἱεροψαλτῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ θά πλαισιώνουν οἱ ἱεροψάλτες τῶν Ἑνοριῶν μας, πού ὀφείλουν νά προσέρχονται σ' αὐτούς. Γι' αὐτό πρέπει νά τοὺς ἐνημερώσετε ἐγκαίρως γι' αὐτὴ τὴν ἐντολή μας.

Τέλος ὑπενθυμίζουμε, ὅτι ὀφείλετε κάθε Κυριακὴ στήν Ἀπόλυση τῆς θείας Λειτουργίας, νά ἀνακοινώνετε, ὅτι κάθε Κυριακὴ τελεῖται στόν Μητροπολιτικό Ἱερό Ναό τοῦ ἁγίου Νικολάου Καισαριανῆς καί ὥρα 6 μ.μ. ἢ Ἀκολουθία τοῦ Κατανυκτικοῦ Ἑσπερινοῦ μέ χοροστασία μας καί ὁμιλία μας ἐπὶ θεμάτων πνευματικῆς οἰκοδομῆς.

Ἐξυπακούεται, ὅτι ἡ Ἀκολουθία τοῦ Κατανυκτικοῦ Ἑσπερινοῦ θά τελεῖται καί στίς ἐνορίες κατὰ τό πρόγραμμα τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καί δέν θά παραλείπεται μέ τό πρόσχημα, ὅτι τελεῖται στόν Μητροπολιτικό Ἱερό Ναό ἐπίσημα μέ τὴν χοροστασία μας.

Κατὰ τόν πρῶτο Κατανυκτικό Ἑσπερινό τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς, ὁ ὁποῖος λέγεται «Ἑσπερινός τῆς συγγνώμης», ὁ ἱερέας παρέχει στοὺς ἀδελφούς καί συλλειτουργοὺς του καί ἐν συνεχείᾳ καί τοὺς πιστοὺς τὴν ἄφεση γιά ὅσα τὸν ἐστενοχώρησαν ἢ τὸν ἀδίκησαν καί καλεῖ τοὺς πιστοὺς τό αὐτό νά πράξουν γι' αὐτόν καί μεταξύ τους.

2. Γιά τὴν οἰκοδομὴ τοῦ λόγου

Ἦδη λέχθηκαν προηγουμένως ὅσα ἀναφέρονται σ' αὐτὴ τὴν περίοδο πού συντελοῦν στήν καλλιέργεια καί κατάρτιση τῶν πιστῶν.

Τονίζουμε μόνο τοῦτο, ὅτι στά κηρύγματά σας, στίς ἑσπερινές ὁμιλίες καί στό λοιπόν πρόγραμμα πνευματικῆς οἰκοδομῆς τῶν πιστῶν, νά ἀναπτύσσετε θέματα πνευματικῆς ζωῆς συμβάλλοντα στήν περαιτέρω καλλιέργεια

τῶν πιστῶν καί στόν πνευματικό καταρτισμό τους. Ἡ διδαχή τῶν Ποιμένων ὀφείλει νά ἔχει ὡς τελικό σκοπό αὐτό, πού καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἔθετε, πού πονοῦσε καί ἀγωνιοῦσε γιά τά πνευματικά του παιδιά «ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστός» σ' αὐτά (πρός Γαλάτας δ' 19) .

3. Γιά τήν ἱερά ἐξομολόγηση

Ὁ Κύριος μέ κατηγορηματικό τρόπο δήλωσε στόν ἀπόστολο Πέτρο «Ἐάν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ» (Ἰωάννου ιγ' 8). κάμπτοντας τίς ἀντιρρήσεις, πού προέβαλε στήν ἐνέργεια τοῦ Κυρίου μας. Αὐτός ὅμως εἶναι νόμος, πού ἰσχύει γιά ὅλους τοὺς πιστούς, ἐφ' ὅσον ἡ κάθαρση ἀπό τίς ἁμαρτίες εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεση γιά τήν ἔνωση τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό.

Ὁ προφήτης Ἡσαΐας μέ σαφή τρόπο διατυπώνει τήν κατηγορηματική δήλωση τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλά καί πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

«Τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν διιστῶσιν ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἀναμέσον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν τοῦ μὴ ἐλεῆσαι» (νθ' 9).

Δηλαδή: «Ἀλλὰ τά ἁμαρτήματά σας δημιουργοῦν χωρισμό καὶ διάσταση μεταξύ σας καὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ γιά τίς ἁμαρτίες σας ὁ Θεός ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπό Του ἀπὸ σᾶς γιά νά μὴ σᾶς ἐλεήσει».

Αὐτὴ ἡ δήλωση δέν ἄλλαξε. Ἐκεῖνο πού ἄλλαξε εἶναι, ὅτι ἐνῶ στήν Παλαιά Διαθήκη αὐτὴ ἡ διάσταση μεταξύ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων φαινόταν μόνιμος, στήν Καινὴ Διαθήκη ἐξαλείφθηκε μέ τήν σταυρική θυσία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού συμφιλίωσε τοὺς ἀνθρώπους μέ τόν Θεό καὶ ἀποκατάστησε τήν ἐπικοινωνία τους (πρός Ἐφεσίους β' 14-22).

Γι' αὐτό τό αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔχει τήν δύναμη νά καθαρίσει τίς ψυχές τῶν ἁμαρτωλῶν ἀπὸ τόν ρῦπο τῆς ἁμαρτίας κατὰ τήν ἀποστολική διαβεβαίωση·

«Πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἅμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι;» (πρός Ἑβραίους θ' 14).

Δηλαδή: «Πόσο μᾶλλον τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ! Αὐτός, ἔχοντας τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ προσέφερε τόν ἑαυτό Του ἄψογο θυσία στόν Θεό, κι ἔτσι θά καθαρίσει τήν συνείδησή σας ἀπὸ τά ἔργα πού ὁδηγοῦν στόν θάνατο, γιά νά μπορεῖτε νά λατρεύετε τόν ἀληθινό Θεό».

Ἡ ἀπόπλυση τῶν ψυχῶν ἀπὸ τά ἁμαρτήματά τους ἐνεργεῖται ἀπὸ τό

ἅγιο Πνεῦμα μέ τά ἅγια Μυστήρια (Βαπτίσματος - Θείας Εὐχαριστίας - Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως).

Μέ τήν Ἱερά Ἐξομολόγησι οἱ πιστοί καθαρίζονται ἀπό τίς ἁμαρτίες, πού διέπραξαν μετά τό Βάπτισμά τους.

Γι' αὐτό τήν περίοδο αὕτη οἱ πιστοί ζητοῦν νά ἐξομολογηθοῦν. Ἀκόμη προσέρχονται στό ἱερό Μυστήριο καί ἄλλοι ἀδελφοί μας γιά πρώτη φορά. Οἱ Πνευματικοί - Ἐξομολόγοι ὀφείλετε νά εἰσθε συνεπεῖς στό καθήκον σας αὐτό καί νά τό ἀσκεῖτε συμφώνως μέ τίς προϋποθέσεις τῆς Ἐξομολογητικῆς καί τίς ὁδηγίες πού ἔχουμε δώσει κατά τίς συνάξεις μας.

Ὡστόσο, ἤδη σᾶς ἔχει κοινοποιηθεῖ καί τό πρόγραμμα ἐξομολογήσεως α) τοῦ Ἱεροκλήρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας Ἀρχιμανδρίτου κ. Καλλινίκου Νικολάου καί β) τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Νίκωνος Γαλανοπούλου στίς Ἑνορίες γιά νά τό ἀνακοινώσετε στούς ἐνορίτες σας, ὥστε ὅσοι θέλουν νά ἐξομολογηθοῦν νά γνωρίζουν τήν ἡμέρα καί τήν ὥρα πού ὁ Πνευματικός-Ἐξομολόγος θά εὐρίσκεται στήν Ἑνορία γιά νά προσέλθουν.

Ἰδιαίτερη μέριμνα πρέπει νά ἐπιδείξετε γιά τήν ἐξομολόγησι τῶν νέων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Τήν διακονία αὕτη ἀναθέσαμε στόν Ἱεροκλήρουκα Ἀρχιμανδρίτη κ. Καλλίνικο Νικολάου.

✱

4. Γιά τόν χῶρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καί τό κλίμα τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν

Ὁ Ἱερός Ναός καί τό γενικώτερο κλίμα στίς Ἱερές Ἀκολουθίες τῶν ἡμερῶν πρέπει νά εἶναι κατάλληλο μέ τόν χαρακτήρα τῆς περιόδου καί ἀνάλογο μέ τό ἥθος τῆς Ἐκκλησίας μας.

✱

5. Γιά τήν τάξη, τά ἀναγνώσματα καί τοὺς ὕμνους τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν

Οἱ Ἱερές Ἀκολουθίες πρέπει νά τελοῦνται μέ κατάνυξι, μέ ἱεροπρέπεια, μέ σεμνότητα γιά νά ἐμπνέουν τοὺς πιστούς. Τά ψαλτά μέλη νά ἀποδίδονται, κατά τήν ἔννοιάν τους, μέ ὕφος καί ἥθος, πού θά συντελεῖ στήν διαμόρφωσι τοῦ πρέποντος φρονήματος τῶν πιστῶν. Τά πολλά ἀναγνώσματα νά φροντίσετε νά διαβάζονται κατ' ἔννοιαν μέ καθαρότητα φωνῆς καί σωστή ἄρθρωση.

✱

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί

Εὐχομαι πατρικά σ' ὅλους μέ πολλή ἀγάπη νά διανύσετε εὐδρόμως τήν περίοδο τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καί νά ἀξιωθεῖτε νά φθάσετε νά προσκυνήσετε τό σωτήριο καί σεπτό Πάθος καί τήν ἔνδοξη Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μέ θερμές πατρικές εὐχές

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Γεώργιος Β. Σαββίδης
† Ὁ Καίσαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ Δανιήλ

